

tate permaneat et plenariam habeat potestatem A regendi ecclesiam, donec alia substituatur abbatissa.

Hæc autem presbyteris, clericis, laicis qui ejus doctrina habitum sanctæ conversationis susceperint, qui spontanea sua voluntate et gratuita dilectione promiserint se sanctimonialibus sub vinculo obedientiæ usque ad mortem servituros; et est debitæ subjectionis reverentia: hanc autem subjectionem non tantum loco Fontis Ebraldi, sed etiam omnibus cellis loco illi pertinentibus devota hæc præcepta dedit in subsequenti posita.

(8) Ut canonicum celebrent officium.

(9) Ut claustralem et communem vitam sine proprio teneant contenti his quæ sibi a sanctimonialibus collata fuerint.

(10) Ut ter in annum sanguinem mittant.

(11) Ut reliquiæ ciborum fratrum deferantur ad portam sanctimonialium, et ibi dentur pauperibus.

(12) Ut non recipiant ecclesias parochiales, nec decimas eorum.

(13) Ut non accomodent res suas sæcularibus.

(14) Ut nullus extraneus recipiatur in conventum fratrum absque licentia abbatissæ.

Hæc vero statuta desumpta sunt ex alio ms. per eundem venerabilem sacerdotem.

(14) Si quid fuerit necesse, potius significetur signum quam verbo.

(8) Sic cap. 1 Præcept. recte vivendi, supra.

(9) Sic cap. 2.

(10) Sic cap. 7.

(11) Sic cap. 8.

(12) Juxta capp. 11, 12, 13, 14.

(13) Sic cap. 25.

(15) Claustrales per cunctas officinas silentium teneant.

(16) Si abbatissa, decana, cameraria, aut celleraria aut alicujus loci priorissa in infirmitate posita sit, volens confiteri, nullatenus ad lectum sacerdos accedat, sed in capellam transportata ibi confiteatur et communicetur, et communicata egresso sacerdote ad lectum reportetur.

Sorores nunquam loquantur cum ullo homine, sine custode qui inter ipsos sedeat audiens quæ dicuntur, an utilia sint.

Abbatissa virgines suas sacrare volens ad civitates et castella nullatenus ad benedicendum eas ducere præsumat, sed accersito episcopo in cujus diœcesi sunt, in propria ecclesia benedicantur præsentem abbatissa.

Consecrandæ tonsa capita habeant et convenienter de guymplis ligatæ, teneant in manibus cereos ardentem, et sic ad Evangelium prope altare introducuntur ante episcopum. Sicque (ut est consuetudo) præsentibus virginum parentibus, cæterisque sæcularibus ad consecrationem eorumdem venire volentibus consecrentur ab episcopo (16).

Sacratæ vero per novem dies communicentur, et usque ad nonum diem in contemplatione permaneant, et in quantum potuerint noctes pervigiles ducant, in claustro per hos dies minime sedent, sed in ecclesia jugiter in orationibus persistent.

De conversis autem a sacerdote benedictis similiter agatur; sed tantummodo per tres dies.

(14) Juxta primam et secundam regulam sanctimonialium.

(15) Juxta cap. 40.

(16) Nota sanctimoniales Fontis Ebraldi quamdam benedictionem suscipere solitas ab episcopis diœcesanis.

B. ROBERTI DE ARBRISSELLO

DIPLOMATA.

(Joannes DE LA MAINFERME, *Clypeus Fontebraldensis*, Salmurii, tom. I 1684; II, 1688, III, 1691, 8°, tom. I, pag. 119, 150.)

E.

Charta Roberti de Arbrissello qua omnia monasteria tam virorum quam sanctimonialium commendat Petro Pictaviensi episcopo, scilicet quæ in ejus diœcesi sita sunt.

(Anno 1109.)

PETRO Dei gratia venerabili Pictaviensi episcopo, venerabilibusque canonicis sanctæ Pictaviensis matricis Ecclesiæ, et eorum successoribus, F. ROBERTUS DE ARBRISSELLO, salutem et debitam subjectionem.

D

Ecclesiam sanctimonialium, fratres dilectissimi, quam in honore sanctæ Dei Genitricis semperque virginis Mariæ, opitulante Filii ipsius misericordia, et tua, Petre pater reverende, cooperante solertia, in vestra diœcesi in loco qui Fons Euvrandi vocatur, fundavimus, vestræ tuitionis patrocínio, post Domini, tradimus, et commendamus in perpetuum: ut Ecclesiæ vestræ tanquam charissimæ matri obediens filia specialiter privilegio dilectionis adhæreat, et falce vestræ defensionis, hostilium impugnationem.

num sentibus de ipsa resecatis, in frugem sanctæ religionis fructificet nova plantatio, et sanctimonialia quas Dominus noster Jesus Christus per me licet indignum sacerdotem de luxu revocatas in loco supradicto plurimas, ad laudem et gloriam sui nominis congregavit, oblitis curis sæcularibus, sub vestræ protectionis clypeo, carnem doment, spiritum roborent, divino prorsus, ut cœperunt. invigilantes servitio.

Eidem defensionem mancipamus, omnia loca quæ in vestra diocesi sunt, tam virorum, quam sanctimonialium ad ecclesiam Fontis Ebraldi pertinentium. Sanctimonialium scilicet quæ sunt ad Podiam inter Calviniacum et Englam, et obedientiam de Jarunda, et illam de Gaina; et si qua alia loca possident, sive in posterum juste et canonice possidebunt. Hanc autem traditionem seu commendationem vestræ defensionem de Ecclesia Fontis Ebraldi facimus, fratres dilectissimi; communi consilio sororum ejusdem ecclesiæ, et vos consilio charissimi Patris Petri venerabilis episcopi, et omnium vestrum eandem recipitis. Pro tanto vero defensionis beneficio, ancillæ Christi quæ in ecclesia Fontis Ebraldi sunt, sive fuerint, et pro vobis viventibus quotidie orabunt, et quando aliquis vestrum obierit, tantum pro anima defuncti reddent Deo servitium, quantum pro anima sanctimonialis, quæ de congregatione illarum ex hoc sæculo decesserit. Et in memoria tantæ dilectionis sit in perpetuum censiva ecclesia Fontis Ebraldi Pictaviensi ecclesiæ de XII denariis ad synodum Pentecostes. Fraternitatem vestram Deus omnipotens in religione custodiat, fratres dilectissimi.

Sigillum Petri episcopi

Sig. Aimerici decani.

Sig. Gaufredi cantoris.

Sig. Willelmi archidiaconi.

Sig. Hervei archidiacon.

Sig. Rainerii capicerii.

Sig. Willelmi magistri scholarum.

Sig. omnium canonicorum.

Sig. Roberti de Arbrissello.

Sig. Hersendis sanctimonialis.

Sig. Petronillæ.

Sig. omnium sanctimonialium Fontis Ebraldi.

Data Pictavi in synodo, anno ab Incarnatione Domini 1109, indict. II, epacta XVII, XIII Kal. Julii, secundo Paschali papa, Petro presidente cathedra Pictavorum, Ludovico rege Francorum, Willelmo duce Aquitanorum. In Christo Jesu feliciter. Amen.

II.

Charta Roberti de Arbrissello per quam concedit monasterium in Caduniensi pago situm, domno Gerardo de Salis.

(Anno 1115.)

Ego Robertus de Arbrissello, concedo et irrevocabiliter tribuo, nullo pacto, nisi solo charitative germanitatis amore retento, domno Gerardo de Salis, venerabili magistro, socio meo, inter necessarios amicissimo, ejusque filiis, imo conservis tam extemporaneis, quam successuris, utrumque locum in silva Cadunensi situm, videlicet tam eum de Seguni valle, quem ipse Gerardus cum suis commilitonibus tanquam sibi sub mei persona adquisierat, acquisitum ædificaverat, quam illum qui Salvitas dicitur, et universaliter quidquid mihi vel alii vice mei præfatum infra nemus concessum est, atque ut ibidem sub dominicæ clientelæ norma Deo militent, eorum arbitrio et affectui relinquo. Hanc autem concessionem authenticam, et solemniter actam coram generali sanctimonialium capitulo, collaudante et concedente earum fidentissima Petronilla, imo ancillarum Dei ancilla, inconvulsam persistere decerno, omnisque calumniæ querelam, sive controversiam hinc funditus secludo, hinc radicibus evellō, et penitus interdico.

Est prædictorum concessio facta locorum apud Fontem Ebraldi B. Benedicti die festiva v Idus Julii, anno ab Incarnatione Domini 1115, præsulatus domni papæ Paschalis anno XVI, indictione VIII, in tempore viduatæ Pictaviensis ecclesiæ, viam ingresso universæ carnis Petro antistite, Ludovico Francigenarum rege, Guillelmo Aquitanorum duce

Talia testantur, qui taliter intitulantur

Fulco Andegavensium consul.

Paganus de Claris Vallibus.

Aimericus vicecomes Toarcensis, et alii.

CONCORDIA

Inter monasterium Sancti Sepulcri Sulliensis et cœnobium Fontis Ebraldi.

(Anno 1114.)

(Pavillon, Vie de Robert d'Arbrissel, p. 609.)

Reverendissimis Patribus suisque dominis Radulpho sanctæ Turonensis Ecclesiæ archiepiscopo et Gerardo episcopo Engolismensi, vices apostolicæ sedis in his partibus fideliter et prudentissime dispensanti, et reverendissimo et Deo amabili Petro episcopo, Petrus abbas Sulliensis et totus ejus con-